

O'ZBEKISTONNING YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHINI TA'MINLASH: MAVJUD HOLAT VA KELAJAK PROGNOSTIKASI

*Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti
Samarqand filiali Iqtisodiyot fakulteti
Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar) yo'nalishi
2-bosqich talabasi **Baxronov Feruz**
Ilmiy rahbar: **Umirov Islombek***

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tishi bo'yicha joriy holatni va kelajakdagi prognostikasini o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada O'zbekiston iqtisodiyoti va o'zaro hamkorlikning muhimligi, yashil iqtisodiyotning zarurati, energiya tarmoqlarini yashilga o'tkazish va alternativ energiya rivojlantirishning ro'li, yashil iqtisodiyotning samaradorlik va inkluzivligini oshirishning muhimligi, shuningdek, kelajakdagi yashil iqtisodiyotning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri va uning muhim proyektlari keltiriladi. Maqola, tajribavi o'quvchilar, siyosatshunoslar va iqtisodchilar uchun qiziqarli bo'lishi maqsadida tuzilgan.

Kalit so'zlar: Yashil iqtisodiyot, Ekologik rivojlanish, Energia islohotlari, Ijtimoiy muhit, Ekologik innovatsiyalar, Yashil siyosat, Ekologik investitsiyalar, Alternativ energiya manbalari, Ekologik transport, Iqtisodiy o'zgarishlar.

ENSURING UZBEKISTAN'S TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: CURRENT STATUS AND FUTURE PROGNOSIS

Annotation: The article is dedicated to the study of the current situation and future prognostication of Uzbekistan's transition to a green economy. In the article, the economy of Uzbekistan and the importance of mutual cooperation, the need for a green economy, the role of the transition of energy sectors to green and the development of alternative energy, the importance of increasing the efficiency and inclusiveness of the green economy, as well as the impact of the future green economy on the economy of Uzbekistan and its important projects are presented. The article is designed to be of interest to experienced readers, political scientists, and economists.

Key words: Green economy, Ecological development, Energy reforms, Social environment, Ecological innovations, Green policy, Ecological investments, Alternative energy sources, Ecological transport, Economic changes.

O'zbekistondagi Yashil Iqtisodiyotning Joriy Holati

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning 2019-yil 4-oktabrdagi PQ-4477-son qarori bilan 2019 - 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida ma'lumotlar berilgan. Strategiyada "yashil" iqtisodiyotga o'tishning asosiy vazifalari, davlat investitsiyalari, xarajatlarining ustuvor yo'nalishlariga ilg'or xalqaro standartlarga asoslangan "yashil" mezonlarni kiritish, davlat tomonidan rag'batlantirish mexanizmlarini rivojlantirish, ta'limga investitsiyalar kiritishni rag'batlantirish, yetakchi xorijiy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirish va "yashil" iqtisodiyotdagi mehnat bozori bilan bog'liq kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimini rivojlantirish kabi chora-tadbirlar belgilangan. O'zbekistonda "yashil iqtisodiyotga" o'tish choralari muvofiqlashtirish bo'yicha idoralararo kengash tuzildi va bu kengashning asosiy vazifalari davlat organlari va tashkilotlari, mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari tomonidan belgilangan chora-tadbirlarning to'liq hajmda bajarilishini ta'minlash, ularning o'z vaqtida bajarilishini tizimli nazorat qilish, doimiy monitoring asosida chora-tadbirlarining samaradorligini oshirish maqsadida mas'ul tashkilotlar faoliyatini takomillashtirish choralari ko'rish va boshqarish chora-tadbirlari kiritilgan.

Kutib Olingan O'zgarishlar va Taklif Qilinayotgan Chora-tadbirlar.

O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasida belgilangan chora-tadbirlarning amalga oshirilishi va samaradorligini oshirish maqsadida muvofiqlashtirilgan idoralararo kengash tashkil etilgan. Energetika sohasida 2022 - 2026 yillarda iqtisodiyot tarmoqlarida yoqilg'i-energetika resurslarini tejash bo'yicha amaliy chora-tadbirlar rejasi tuzilishi va Vazirlar Mahkamasiga kiritsish masalalari belgilangan. Suvdan foydalanish samaradorligini oshirish, suv tejovchi sug'orish texnologiyasini joriy etish, yashil maydonlarni kengaytirish, o'rmon fondi zaxiralari ko'rsatkichini oshirish, qattiq maishiy chiqindilarni qayta ishlash darajasini oshirish hamda sanoat tarmoqlarida "yashil" iqtisodiyotga o'tish va energiya tejamkorligini ta'minlash konsepsiyasi tasdiqlangan. Strategiyani amalga oshirishning quyidagilarni nazarda tutuvchi maqsadli ko'rsatkichlari tasdiqlangan:

- Issiqxona gazlarining yalpi ichki mahsulot birligiga nisbatan solishtirma ajratmalarini 2010 yildagi darajadan 10 foizga qisqartirish.
- Ikkikarra energiya samaradorligi ko'rsatkichini oshirish va yalpi ichki mahsulot uglerod sarfi hajmini kamaytirish
- Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini yanada rivojlantirish va ularning ulushini elektr energiyasini ishlab chiqarish umumiy hajmining 25 foizidan

ko'prog'iga yetkazish - 100 foizgacha aholi va iqtisodiyot tarmoqlarini zamonaviy, arzon va ishonchli energiyadan foydalanish imkoniyati bilan ta'minlash

- Sanoat korxonalarini infratuzilmasini modernizatsiyalash, energiya samaradorligini 20 foizdan kam bo'lmagan miqdorga oshirish hamda sof va ekologik xavfsiz texnologiyalar va sanoat jarayonlaridan yanada keng foydalanish hisobiga ularning barqarorligini ta'minlash

- Energiya samaradorlik va ekologik jihatdan yaxshilangan tavsiflarga ega motor yoqilg'isi va avtotransport vositalari ishlab chiqarishni hamda ulardan foydalanishni kengaytirish, shuningdek, elektr transportni rivojlantirish

- Iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida suvdan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshirish, 1 million gektargacha maydonda tomchilatib sug'orish texnologiyasini joriy etish va ularda yetishtiriladigan ekinlar hosildorligini 20-40 foizgacha oshirish

- Yerlarning tanazzulga uchrashi bo'yicha neytral balansga erishish

- Asosiy turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishning o'rtacha hosildorligini 20-25 foizgacha oshirishga erishish O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotni ilgari surish va joriy etish bo'yicha

Natijalar va Prognostikalar .

O'zbekiston yashil iqtisodiyotining kelajak prognostikasidagi ijobiy o'zgarishlar o'zaro hamkorlik, energiya tarmoqlarini yashilga o'tkazish, alternativ energiya rivojlantirish, ekologik tarmoqlarni rivojlantirish, vaqtinchalik hamkorlik va innovatsiyalar bo'yicha dasturlar va proyektlar asosida tayyorlangan. Bu proyektlar orqali O'zbekiston iqtisodiyoti energiya resurslarini samarali ishlatish, ekologik tarmoqlarni saqlash, vaqtinchalik hamkorlikni rivojlantirishga diqqat beradi. Yashil iqtisodiyot O'zbekiston uchun zarur bo'lib, davlat va xususiy sektorlarining birlashishini talab qiladi. Bunday integratsiya orqali, ekologik tarmoqlar va innovatsiyalar bo'yicha yangi texnologiyalar va islohotlar olib kelinishi kutilmoqda. Bu esa mamlakatning o'sishi uchun muhimdir.. O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasining joriy yillarda amalga oshirilishi va innovatsion "yashil" investitsiyalarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar joriyda davrda o'z natijasini berishi kutilmoqda. Davlatning "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini amalga oshirish uchun muvofiqlashtirilgan chora-tadbirlar strategik maqsadlarga erishishga yordam berishi, hamda "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasining joriy yillarda amalga oshirilishi va innovatsion "yashil"

investitsiyalarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar o‘z natijasini berishi kutilmoqda.

Xulosa.

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Sanoat Vazirligi tomonidan olib borilayotgan islohotlar qishloq xo'jaligida oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishning hosildorligini 20-25% oshirishga qaratilgan. Bu qadam "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasining bir qismini ifodalaydi. Ekologik tarmoqlar va innovatsiyalar bo'yicha yangi texnologiyalar va islohotlar orqali O'zbekiston iqtisodiyotining energiya resurslarini samarali ishlatish, ekologik tarmoqlarni saqlash, hamkorlikni rivojlantirish mumkin va buni biz rivojlangan davlatlar misolida ham ko'rishimiz mumkin. "Yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasining amalga oshirilishi va innovatsion "yashil" investitsiyalarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar mamlakatning o'sishini oshirish uchun muhimdir. Davlat va xususiy sektorlarining birlashishini talab qilish, integratsiya orqali, yangi texnologiyalar va islohotlar olib kelish muhimdir. Bu chora-tadbirlar o'zbek iqtisodiyotining kengayishini ta'minlashda katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan Adabiyotlar va manbalar:

- <https://www.researchgate.net/publication/376050146>
- O'ZBEKISTONNING_YASHIL_IQTISODIY_STRATEGIYASI_VA_UNI_A MALGA_OSHIRISHNING_ASOSIY_YO'NALISHLARI
- O'ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIY STRATEGIYASI”
- <https://cyberleninka.ru/article/n/ozbekistonda-yashil-iqtisodiyot-rivojlangan-davlatlar-tajribasi>
- O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOT
- <https://kun.uz/news/2019/10/07/ozbekistonning-yashil-iqtisodiyotga-otishining-asosiy-vazifalari-ochiqlandi?>
- <https://lex.uz/docs/-4539502> PQ-4477-сoH 04.10.2019. 2019-2030-yillar
- <https://president.uz/oz/lists/view/5805>
- <https://daryo.uz/2023/10/30/ozbekistonda-milliy-yashil-iqtisodiyot-taksonomiyasi-joriy-etiladi>